

BPA: Kontant tilskud efter servicelovens § 95, stk. 3

af konsulent Lotte Egebak

Om DUKH-nyt: DUKH har en lovgivningsmæssig forpligtelse til at formidle vores erfaringer om udviklingen inden for handicapområdet. Med DUKH-nyt lægger vi vægt på at beskrive vores erfaringer inden for udvalgte rådgivningsfelter. Der er fokus på det retssikkerhedsmæssige aspekt, som er kerneområdet for DUKH.

Kort lovgivningsmæssig introduktion om BPA efter servicelovens § 95, stk. 3:

Borgerstyret personlig assistance (BPA) efter § 95, stk. 3 er rettet mod de situationer, hvor kommunen skønner, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eks. som følge af udviklingshæmning, hjerneskode eller kognitive funktionsnedsættelser.

Lovgrundlag:

Efter § 95, stk. 2 kan en borger vælge at få udbetalt et kontant tilskud, hvis borgeren har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt.

Efter § 95, stk. 3 kan kommunalbestyrelsen dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvis passer den pågældende.

Efter § 95, stk. 4 er det en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælper efter stk. 1-3, at tilskudsmodtageren kan varetage arbejdslederfunktionen for hjælperne. Derudover er det en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Arbejdsleder- og arbejdsgiverrollen er 2 forskellige funktioner, og opgaverne i forhold til disse er nærmere beskrevet i punkt 10 og 11 i [Veiledning om borgerstyret personlig assistance](#) nr. 9 af 15.2.2011.

I forhold til kommunens vurdering af om betingelsen i § 95, stk. 2 om mere end 20 timer om ugen er opfyldt, og i forhold til fradrag i tilskuddet, er her indsat et uddrag af resume af Ankestyrelsens [principafgørelse 62-15](#):

"Betingelsen om mere end 20 timers hjælp om ugen udmåles efter §§ 83 og 84 i serviceloven.

Kommunen skal beregne borgerens samlede behov for personlig pleje og praktisk hjælp og afløsning eller aflastning i de 20 timer. ...

Borgers bevilgede afløsning og aflastning indgår i udmålingen af det kontante tilskud. Når kommunen har beregnet borgerens kontante tilskud, kan de timer, hvor borgeren får afløsning eller aflastning, fratrækkes udbetalingen af tilskuddet i samme omfang som den hjælp, borgeren ville have modtaget uden aflastningsopholdet, så der ikke sker dobbeltdækning af pasningsbehovet. Den reelle udbetaling af tilskuddet kan efter fradraget godt komme under 20 timer om ugen."

Tilskuddet bliver som udgangspunkt udmålt i forhold til ufaglærte hjælpere, med mindre kommunen vurderer, at borgerens behov nødvendiggør, at hjælperne har særlige faglige kvalifikationer.

Hjælpen efter § 83 og dermed § 95 kan ikke bevilges til ledsagelse og der kan ikke udmåles timer til decideret overvågning.

Antal henvendelser i DUKH om BPA efter § 95, stk. 3 inden for de sidste 12 måneder:

I perioden 24. september 2015 - 14. oktober 2016 har DUKH haft 104 henvendelser vedr. servicelovens § 95.

Stort set alle henvendelser har drejet sig om servicelovens § 95, stk. 3.

Hvad har henvendelserne typisk drejet sig om:

Langt størstedelen af henvendelserne - ca. 77 - har drejet sig om betingelserne for § 95, stk. 3, ofte kombineret med rådgivning om andre relevante muligheder i serviceloven, primært § 83 (personlig pleje og praktisk hjælp i hjemmet), § 94 (selvudpeget hjælper ansat af kommunen), § 84 (afløsning/aflastning), § 85 (socialpædagogisk støtte/ledsagelse), § 97 (ledsagelse til selvvalgte aktiviteter), og § 96 (BPA hvor der er krav om, at borger skal kunne være arbejdsleder).

Af disse henvendelser har ca. 21 været fra forældre i forbindelse med, at deres barn bliver 18 år. Typisk forældre, der indtil barnets 18. år, har modtaget tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42.

9 af de resterende henvendelser har drejet om, at borgeren har fået frataget timer primært grundet manglende mulighed for bevilling af timer til overvågning.

Derudover har henvendelserne drejet sig om, at borgeren har fået afslag på ansøgningen, borgeren mener, at der er udmålt for få timer i forhold til behovet, mulighed for ferie i Danmark og udlandet, arbejdsleder/arbejdsgiverrollen, forskel på § 95 og § 96, tidsbegrænsning af bevilling samt om kommunen kan tvinge en borger i botilbud i stedet for at bevilge omfattende hjælp i hjemmet.

Retssikkerhedsmæssige problemstillinger:

I DUKH's rådgivninger vedr. § 95, stk. 3 handler det oftest om nedenstående sagsbehandlingsregler:

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område:

- § 4 om borgerinddragelse – borgerne oplever sig ikke hørt.
- § 5 om helhedsvurdering – der mangler helhedsorienteret sagsbehandling.

Forvaltningsloven:

- § 7 om vejledningsforpligtelsen – borgerne bliver ikke vejledt om muligheder for støtte.
- § 22 – 24 om afgørelse/begrundelse – begrundelse for afgørelsen er mangelfuld eller mangler helt.

Beskrivelse af udvalgte henvendelser:

1. Rådgivning om betingelserne for § 95, stk. 3:

1.a Overgang ved det 18. år:

En borger henvender sig til DUKH, da datter lige er fyldt 18 år og den bevilgede hjælp i form af tabt arbejdsfortjeneste efter § 42 er stoppet. Borger har for få dage siden været til møde i kommunen, hvor hun henvises til at søge botilbud, men findes der ikke andre muligheder?

DUKH's vurdering:

Ud fra det oplyste tyder det på, at kommunen ikke har forholdt sig til datters behov og ikke har rådgivet bredt om de muligheder for støtte der findes, og som kan være relevante for datter.

DUKH's rådgivning:

På baggrund af det borger, under samtalen, oplyser om datters behov, rådgiver DUKH om muligheder og betingelser i forhold til § 95, stk. 3 (herunder § 83, § 94, § 84, § 85, § 97, § 104 (aktivitetstilbud) samt § 107/108 (botilbud)

1.b Hjælp i hjemmet i forhold til ledsagelse:

En borger henvender sig, da kommunen har oplyst, at den hjælp, hans søster har fået bevilget efter § 95, stk. 3, ikke kan benyttes til ledsagelse. Kan det være rigtigt, at hans søster ikke kan få hjælp til at komme ud af hjemmet?

DUKH's vurdering:

Det er korrekt, at der ikke kan bevilges ledsagelse efter § 95, stk. 3. Kommunen skulle have rådgivet om mulighed for ledsagelse efter § 97 og § 85.

DUKH's rådgivning:

DUKH rådgiver om ovenstående vurdering, samt om muligheder og betingelser for ledsagelse, herunder at borger kan søge kommunen om ledsagelse, hvorefter kommunen skal forholde sig til ansøgningen og træffe afgørelse.

2. Behov for overvågning:

2.b Udmåling af timer (og faglærte/ikke faglærte hjælpere):

En borger henvender sig til DUKH, efter hun har været til møde i kommunen vedr. hjælp til sønnen, når han fylder 18 år. Sønnen har svær epilepsi, og borger har haft bevilget tabt arbejdsfortjeneste (§ 42). Derudover har der været bevilget hjælp i resten af døgnets timer, så sønnen har kunnet overvåges. Borgeren ved ikke, efter hvilken paragraf denne hjælp har været bevilget. Målet er, at sønnen skal flytte i botilbud, når det rigtige botilbud er fundet, og der er en ledig plads, og i ventetiden skal sønnen fortsat bo hjemme. På mødet i kommunen har borgeren fået oplyst, at det ikke er muligt at bevilge hjælp i hjemmet af tilsvarende omfang, når sønnen overgår til voksenparagrafferne. Borgeren er meget bekymret og kan ikke forstå, at det kan være rigtigt, når sønnen på ingen måde kan lades alene. Derudover er borger meget bekymret, idet hun på mødet fik oplyst, at det ikke er sikkert, at der fremadrettet vil kunne bevilges faglærte hjælpere, selv om nuværende hjælpere er uddannede.

DUKH's vurdering:

Det er korrekt, at der ikke er lovhjemmel til at bevilge timer til overvågning efter § 95. Der forelå endnu ikke en afgørelse, og det var derfor ikke muligt at vurdere, om der eventuelt ville være en problemstilling vedr. faglærte/ikke faglærte hjælpere.

DUKH's rådgivning:

DUKH rådgiver om ovenstående i forhold til overvågning, samt generelt om, at den bevilgede hjælp efter servicelovens børneparagraffer stopper ved det 18. år, og at der fremadrettet skal træffes afgørelse efter voksenparagrafferne. Herunder at kommunen skal lave en konkret, individuel vurdering af sønnens behov og mulighed for støtte, samt at tilskuddet efter § 95, stk. 3 som udgangspunkt udmåles i forhold til ikke faglærte hjælpere, men at tilskuddet undtagelsesvist kan fastsættes med udgangspunkt i faglærte hjælpere, hvis kommunen vurderer, at der er behov for det.

2.b Nedsættelse af bevilgede timer:

En borger henvender sig i forbindelse med at kommunen har truffet afgørelse om, at den tidligere bevilgede hjælp til hendes mor nedsættes, da nogle af timerne har været bevilget til overvågning. Der har været bevilget døgn dækning, og nu nedsættes hjælpen med omkring 35 timer om ugen.

DUKH's vurdering:

Det er korrekt, at der ikke kan bevilges timer til overvågning efter § 95, og at kommunen derfor skal nedsætte hjælpen med det antal timer, der har været udmålt til overvågning.

DUKH's rådgivning:

DUKH rådgiver om, at der ikke er lovhjemmel til at bevilge timer til overvågning, og at dette er præciseret i Ankestyrelsens [principafgørelse 63-15](#), som Ankestyrelsen traf på baggrund af en landsretsdom fra maj 2015. Herunder at selv om kommunen tidligere har bevilget timer til overvågning, skal disse fratages, da det efter retspraksis er fastslået, at der ikke er lovhjemmel hertil. Samtidig rådgiver DUKH om, at borger kan overveje, om hendes mor, i nogle af de overvågningstimer der fratages, også i et eller andet omfang har haft behov for hjælp til pleje og/eller praktiske opgaver, og at borger i så fald, i sin klage, konkret kan beskrive disse opgaver.

3. Krav om botilbud:

En borger henvender sig til DUKH, da borgers voksne datter, efter akut opstået funktionsnedsættelse, har behov for hjælp i dagligdagen. Kommunen har vurderet, at behovet for hjemmehjælp kan dækkes med et vist antal daglige besøg. Borger mener slet ikke, at datters behov tilgodeses, men kommunen har oplyst at hvis borger mener, at den bevilgede hjemmehjælp ikke er tilstrækkelig, må datter flytte i botilbud. Kan det være rigtigt?

DUKH's vurdering:

DUKH forudsætter, at når kommunen henviser til botilbud, må kommunen vurdere, at datteren kan få mere hjælp i botilbuddet, end hun vil kunne få i eget hjem.

Det er ikke lovligt, at kommunen henviser til botilbud. Der henvises til pkt. 65 i [Vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven](#): "Kommunalbestyrelsen kan ikke stille krav om, at modtageren skal tage ophold i en anden boligform, hvis hjælpen overstiger et vist niveau."

DUKH's rådgivning:

DUKH rådgiver om ovennævnte, og derudover om at kommunen ikke kan flytte datter, uden hendes samtykke, med mindre betingelserne for flytning uden samtykke er opfyldt (servicelovens § 129).

4. Ferie udlandet:

En borger henvender sig til DUKH, da vedkommende har fået afslag på ansøgning om dækning af udgifter til diæter og ekstra hotelværelse til hjælpere i forbindelse med ferie til udlandet. Borger har fået afslag med begrundelsen, at § 95, stk. 3 ikke kan medtages til udlandet. Er det korrekt, at det ikke er muligt at få hjælp i forbindelse med en ferierejse?

DUKH's vurdering:

Det er korrekt, at § 95, stk. 3 ikke kan medtages på ferie i udlandet.

DUKH's rådgivning:

DUKH rådgiver om, at hjælp efter serviceloven er betinget af, at modtageren opholder sig lovligt her i landet. Dog er det muligt at medtage nogle former for bevilget hjælp under midlertidige ophold i udlandet. Hvilken hjælp det er muligt at medtage, fremgår af [Bekendtgørelse om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet](#). Da § 95, stk. 3 ikke er nævnt i bekendtgørelsen, kan denne hjælp ikke medtages, og det vil derfor heller ikke være muligt jf. bekendtgørelsen § 5 at få bevilget ekstra udgifter, i forbindelse med ferie i udlandet, til hjælpere ansat efter § 95, stk. 3. Dette er præciseret i Ankestyrelsens principafgørelser [178-12](#) og [80-16](#).

5. Afslag på § 95, stk. 3:

En borger henvender sig til DUKH, da borgers søn har fået afslag på § 95, stk. 3. Begrundelsen er, at kommunen vurderer, at der dels er behov for pædagogisk personale i nogle af timerne og dels at den praktiske hjælp og personlige pleje, ca. 22 timer ugentligt, skal bevilges efter § 83/§ 94.

Borger kan ikke forstå afslaget, da borger mener, at den bedste støtte for sønnen vil være, at alle timerne bevilges som kontant tilskud efter § 95, stk. 3, hvilket vil give mulighed for, at borger kan være arbejdsleder og selv kan udføre hjælpeopgaverne og derudover selv kan bestemme, hvilke eventuelle andre der skal varetage støtten.

DUKH's vurdering:

Kommunen har ikke begrundet, hvilken vurdering der ligger til grund for, at de udmålte 22 timer ikke kan bevilges efter § 95, stk. 3.

DUKH's rådgivning:

Det er kommunen, der på baggrund af sagens oplysninger vurderer behovet for støtte, og hvis borger ikke er enig i, at der er behov for pædagogisk støtte, kan borger klage over dette.

Det er ligeledes kommunen, der vurderer, om der er grundlag for at bevilge den udmålte hjælp som et kontant tilskud efter § 95, stk. 3. Når borgers søn ikke selv kan være arbejdsleder, opfylder han ikke betingelserne i § 95, stk. 2, og han kan derfor ikke selv vælge mellem naturalhjælp og kontant tilskud.

Efter § 95, stk. 3 **kan kommunen i særlige tilfælde** beslutte at udbetale det kontante tilskud til en nærtstående. Det er således kommunen, der vurderer, og borger kan ikke selv vælge. Kommunen skal i sin afgørelse begrunde afslaget, og borger kan i sin klage anføre, at borger mener, at kommunens begrundelse er mangelfuld.

Afsluttende DUKH-overvejelser/forslag

Manglende helhedsorienteret sagsbehandling jf. retssikkerhedslovens § 5:

"Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning."

På baggrund af de henvendelser DUKH får vedr. § 95 er det DUKH's vurdering, at den helhedsorienterede sagsbehandling ofte er mangelfuld. Ofte har kommunerne udelukkende forholdt sig til § 95, stk. 3 og har ikke rådgivet borgeren om andre muligheder, f.eks. reglerne om ledsagelse. I andre sager er borgeren ikke rådgivet om § 95, stk.3, selv om denne bestemmelse kunne være relevant i forhold til borgerens situation.

DUKH er bekendt med, at bevillingskompetencen i forhold til § 95, stk. 3 typisk er forankret i kommunens ældreforvaltning, mens bevillingskompetencen i forhold til f.eks. § 85 typisk er forankret i kommunens handicapforvaltning.

Denne opdeling af bevillingskompetence kan, efter DUKHs opfattelse, være en del af årsagen til, at den helhedsorienterede sagsbehandling vanskeliggøres. Kommunerne skal derfor være opmærksomme på, hvordan de kan imødegå de vanskeligheder denne deling af bevillingskompetence giver i forhold til helhedsvurderingen i § 5.

Manglende lovhjemmel til bevilling af timer til overvågning/opsyn:

Det er en problemstilling, som i nogle situationer gør det vanskeligt for en borger at vælge, at vedkommendes barn, fortsat skal blive boende hjemme efter det fyldte 18. år. De borgere, der bevilges hjælp efter § 95, stk. 3 er typisk borgere, som udover en fysisk funktionsnedsættelse, har en meget nedsat kognitiv funktionsevne. Af henvendelserne til DUKH fremgår det, at nogle af disse borgere vanskeligt kan overlades til sig selv uden opsyn, idet de kan handle/reagere uhensigtsmæssigt/farligt i forhold til dem selv eller andre, og/eller at disse borgere har en lidelse, der kan betyde, at de har akut behov for hjælp, f.eks. uforudsigelige epileptiske anfald, hvor det er nødvendigt, at der konstant er en voksen i nærheden.

DUKH's vurdering er, at den manglende lovhjemmel til overvågning begrænser nogle borgere i muligheden for at forblive i eget hjem, medmindre der er en nærtstående/pårørende, der har mulighed for på frivillig basis at varetage disse overvågningsopgaver.

§ 95, stk. 3 bevilges til hjælp i hjemmet, hvilket betyder at denne hjælp ikke kan benyttes til ledsagelse:

Der er i serviceloven 2 muligheder for bevilling af ledsagelse:

§ 97 omhandler ledsagelse til selvvalgte aktiviteter, hvor borgeren - ikke nødvendigvis verbalt - skal kunne give udtryk for, hvorhen vedkommende vil ledsages.

§ 85 omhandler socialpædagogisk støtte, herunder ledsagelse til selvvalgte/socialt aktiviteter samt til ikke selvvalgte aktiviteter, f.eks. læge, sygehus og lignende.

De borgere, der bevilges § 95, stk. 3, har, grundet deres kognitive funktionsnedsættelse, typisk behov for ledsagelse efter § 85.

Støtte efter § 85 varetages, som udgangspunkt af kommunens personale, hvilket også er gældende i forhold til ledsagelse. Borgeren/den nærtstående kan dermed ikke bestemme, at f.eks. den nærtstående eller en ansat hjælper efter § 95, stk. 3, kan ledsage borgeren.

Nogle pårørende, der henvender sig til DUKH, giver udtryk for, at de oplever det meget uhensigtsmæssigt, at det ikke er den nærtstående, der kan ledsage til f.eks. lægelige undersøgelser, da det, grundet borgerens kognitive funktionsnedsættelse er vigtigt, at den nærtstående er den gennemgående person i disse situationer.

Andre pårørende giver udtryk for, at borgeren har behov for kendte personer, og at det derfor er uhensigtsmæssigt, at der kan komme forskellige ledsagere fra kommunen i stedet for, at det er de samme nærtstående og/eller hjælpere, der varetager både pleje og ledsagelse.

DUKH finder, at det i forhold til nogle af disse borgere kunne være hensigtsmæssigt, hvis kommunerne ville tolke § 85 mere fleksibelt i forhold til, hvem der skal varetage ledsagelsen, således at det ville være muligt, at det er de samme personer/de samme hjælpere, der kan varetage de samlede opgaver for borgeren.

DUKH er bekendt med, at der er kommuner, der i forhold til nogle borgere vurderer, at der er ledsageopgaver, der bedst varetages af den nærtstående og/eller en hjælper.

Læs evt. mere i DUKH's praksisknyt:

[Nr. 59: BPA-ordning efter servicelovens § 95, stk. 3 – hvad indebærer det?](#)

[Nr. 55: Helhedsvurdering efter retssikkerhedslovens § 5 – hvad indebærer det?](#)

[Nr. 41: Mulighed for socialpædagogisk ledsagelse – men hvornår?](#)